

Nr 709

Av herr **Gerhard Nilsson** i Gävle m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 186, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 27 § 3 mom. och 69 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272)*.

I proposition nr 186 föreslås en höjning av procentsatserna för räntan å kvarstående skatt och överskjutande preliminärskatt från 7 resp. 4 % till 10 resp. 5 %.

Källskattesystemet vilar på principen att skatt, som belöper på viss inkomst, skall erläggas samtidigt som inkomsten lyftes. För skattskyldiga med en i stort sett jämn inkomst erbjuder det inga större svårigheter att få en någorlunda god överensstämmelse mellan den preliminära och den slutliga skatten. För jordbrukare och andra rörelseidkare däremot kan inkomsten variera i mycket hög grad. Dessa påföres i allmänhet s. k. preliminär B-skatt, vilken i princip bestämmes med hänsyn till den senast kända årsinkomsten. I den mån inkomsten för sådana skattskyldiga förändras från ett år till annat, uppkommer även skiljaktigheter mellan den preliminära och den slutliga skatten. Den skattskyldige äger visserligen rätt att under inkomståret påfordra ny preliminärtaxering, därest han räknar med att inkomsten avsevärt skall förändras. Såsom framhålles i propositionen föreligger emellertid här betydande svårigheter. I propositionen uttryckes detta sålunda: "De bedömningar av den slutliga skattens storlek som kan göras under inkomståret blir dock i regel tämligen osäkra."

Först i och med deklarationens upprättande föreligger i fall som här avses möjligheter att säkrare beräkna den inkomst å vilken slutlig skatt skall beräknas. Numera finnes också möjlighet att senast den 30 april året näst efter inkomståret verkställa fyllnadsinbetalningar.

I propositionen ges uttryck för den uppfattningen att var och en som inte redan under beskattningsåret preliminärt erlagt hela skatten för den inkomst han förvärvat under året gjort sig skyldig till försummelse. Det är enligt vad som sägs i propositionen för att "tillrättalägga detta" som möjlighet beretts de skattskyldiga till fyllnadsinbetalning efter beskattningsårets utgång. En sådan uppfattning kan vi inte dela. Såvitt skattskyldig fullgjort de skyldigheter som lagligen åligger honom, måste han anses ha fullgjort sina skyldigheter. Det bör icke läggas honom till last att lagstiftarna inte kunnat finna en möjlighet att bygga upp ett upp-

bördssystem där preliminärskatten i varje läge i stort sett kommer att överensstämma med den slutliga skatten. Möjligheten att efter beskattningsårets utgång inom viss tid fullgöra fyllnadsinbetalningar är en rätt för den skattskyldige, icke en *skyldighet*. Vi finner det därför föga rimligt att i samband med åtgärder för att söka nå en bättre överensstämmelse mellan preliminärskatt och slutlig skatt lägga upp frågan som om den gällde att fastställa en lämplig "straffpåföljd". Ett dylikt resonemang finner vi så mycket mindre rimligt som den skattskyldiges skuld först längre fram preciseras.

Oavsett att sådan precisering icke skett, kan man här tala om att skattskyldig, som under beskattningsåret resp. senast den 30 april året efter beskattningsåret icke betalat "full" preliminärskatt, erhållit skattekredit. Det kan från denna utgångspunkt göras gällande, att han i sådant fall även skall vara skyldig att betala ränta. Däremot finner vi inte skäl föreligga att ta till en ränta som ligger långt utöver vad som kan anses normalt inom den allmänna penningmarknaden.

Det förefaller oss rimligt att en eventuell skatteskuld skall anses ha uppkommit den 30 april året efter inkomståret, låt vara att såsom nämnt skatteskulden då inte preciserats. Samma uppfattning kom till uttryck i proposition nr 244 vid 1950 års riksdag, vari förslag om ränta först framlades, liksom i proposition nr 203 vid 1951 års riksdag, då nytt förslag lades fram. Eftersom kvarvarande skatt skall betalas under uppbördsterminerna i mars och maj följande år, blir uppkommande skatteskuld normalt bestående i ca 11 månader. De ifrågavarande procentsatserna, som räknas för helt år, bör bedömas med utgångspunkt härifrån. Finansministern gör gällande, att den effektiva räntesatsen enligt det i propositionen framlagda förslaget för en kvarstående skatt å exempelvis 10 000 kr. skulle vara 9 % och att "räntan endast i mera kvalificerade fall kan utgå efter en procentsats som närmar sig men aldrig uppgår till 10 % av *hela* den kvarstående skatten". Detta påstående finner vi inte vara riktigt. Den effektiva räntan blir i det angivna fallet i det närmaste 10 % för år, och vid ett skattebelopp överstigande 12 000 kr. blir den effektiva räntesatsen mer än 10 % för år.

För vår del motsätter vi oss förslaget att en så hög räntesats skall tillämpas i fråga om kvarvarande skatt. Redan nu gällande 7 % representerar en hög låneränta. Skall en höjning därav komma till stånd — vilket med hänsyn till ränteutvecklingen sedan nämnda procentsats fastställdes 1956 kan komma i fråga — bör höjningen inte gå så långt som i propositionen föreslagits. Vi vill erinra om att pensionsstyrelsen funnit anledning hemställa, att den s. k. dröjsmålsräntan i de fall kommunerna underlåter att senast före utgången av mars månad inbetala sina andelar

i kostnaderna för folkpensioneringen skall fastställas till 8 %. Pensionsstyrelsens motivering är att kommuner, som är i behov av lånemedel, kan — med nuvarande kreditrestriktioner — finna det fördelaktigt att på detta sätt skaffa sig viss kredit. Motiveringen är sålunda densamma som finansministern anfört i proposition nr 186. Någon anledning att behandla skattskyldig på annat sätt än kommunerna då förhållandena är alldeles ensartade — bortsett från att statens fordran på kommunerna redan i förväg blivit preciserad — kan vi inte finna. Vi föreslår därför att ränta å kvarvarande skatt fastställs till 8 % i stället för 10 %.

För sådana fall då skattskyldig betalat för hög preliminär skatt föreslås i propositionen en ränta på 5 %. Skillnaden gent emot den föreslagna räntan för kvarskatt är ytterst markant. Den motsvarar inte på något sätt de skiljaktigheter som förekommer i den allmänna marknaden. Enligt vår mening är det snarast angeläget att minska den nu föreliggande skillnaden enligt uppbördsförordningen, nämligen 3 %. Kan man genom en ränta som ligger högre än i den allmänna marknaden gällande högsta inlåningsränta stimulera skattskyldiga att hålla sina preliminära skatteinbetalningar i överkant, är detta i dagens kreditläge enbart av godo. Från denna utgångspunkt skulle vi inte ha något att invända mot att det fastställdes en enhetlig räntesats för kvarskatt och för överskjutande preliminär skatt. Vi begränsar oss dock till att förorda att räntan å överskjutande skatt sättes till 6 %.

Under åberopande av vad ovan anförts hemställer vi,
att riksdagen måtte antaga följande

Förslag
till

förordning om ändrad lydelse av 27 § 3 mom. och 69 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

Härigenom förordnas, att 27 § mom. 3 och 69 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

27 §.

3 mom. Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som enligt 2 mom. skall gottskrivas honom, med minst en femtedel av den slutliga skatten eller med minst tiotusen kronor, skall den skattskyldige till statsverket erlægga ränta med åtta procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå

ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Vid bedömning — — — efter inkomståret.

Vad i — — — omförmäld ränta.

69 §.

1 mom. Därest den preliminära skatt, som enligt 27 § 2 mom. skall gottskrivas skattskyldig vid debitering av slutlig skatt, till den del densamma erlagts överstiger den slutliga skatten med minst en femtedel av denna eller med minst tiotusen kronor, äger den skattskyldige erhålla ränta med sex procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Vid bedömandet — — — där omförmäld preliminär skatt.

Ränta som — — — den skattskyldige.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1958, dock att förordningen icke skall äga tillämpning å skatt enligt 1957 års taxering.

Stockholm den 20 november 1957

Gerh. Nilsson

Carl-Wilh. Lothigius

Einar Setterberg

C.-E. Hedin

C. G. Regnéll

Gösta Darlin